

BŽŪP reforma ir Žaliasis kursas: Komisijos rekomendacijos Lietuvos BŽŪP strateginiam planui

**#EUGreenDeal
#FutureofCAP**

**Kristina Kamsiukaitė
AGRI E.2, Europos Komisija
2021 m. vasario 2 d.**

Rekomendacijos - Procesas

- **Pirmas kartas**, kai taikoma tokia praktika
- 2020 m. liepos-gruodžio mėn. – analizė, rengimas, konsultacijos.
- **Didelės apimties kolektyvinis darbas**
- Rekomendacijos paskelbtos 2020 m. gruodžio 18 d. (834 psl.):
 - Skėtinis dokumentas **COM(2020) 846 + Žaliojo kurso tikslų priedas**
 - **27 Komisijos darbiniai dokumentai** (kiekvienai valstybei narei)

Rekomendacijos – pagrindiniai principai

- Analizė pagrįsta **naujausia prieinama informacija** ir turimais duomenimis
- Išryškintos pagrindinės problemos ir spragos bei pateikti pasiūlymai **kokiais politikos instrumentais** ir **kokiomis BŽŪP intervencijomis** (užtikrinant suderinamumą su kitais politikos instrumentais) jos turėtų būti sprendžiamos
- Didžiausias dėmesys skiriamas **Žaliojo kurso tikslams**
- Taikoma **diferenciacija** priklausomai nuo to, kokia yra konkrečios valstybės narės startinė pozicija ir kiek reikalinga pastangų tikslams pasiekti
- Išlaikomas **subsidiarumo principas**. Valstybei narei paliekama **laisvė pasirinkti** konkrečias intervencijas

Kaip skaityti rekomendacijas?

- **I dalis:** pateikiama glausta įvadinė analizės santrauka ir **ribotas rekomendacijų skaičius**, jas suskirstant į grupes (ekonominė, aplinkosaugos/klimato kaitos, socialinė, visuomenės ir sveikatos, bei visas sritis apimanti/horizontali)
- **II dalis:** naujausia prieinama informacija ir turimais duomenimis pagrįsta situacijos kiekvienoje valstybėje **analizė**

Žaliojo kurso ES tikslai žemės ūkiui

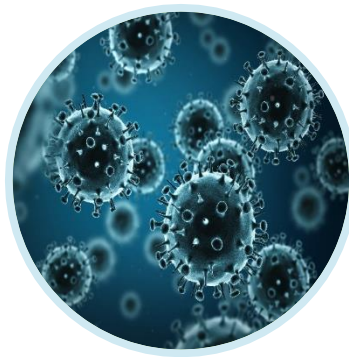
Nustatyti “Nuo ūkio iki stalo” ir “Biojvairovės” strategijose

Iki 2030 m. 50% sumažinti naudojamų **cheminių pesticidų** kiekį ir jų keliamą riziką ir 50% sumažinti naudojamų **pavojingesnių pesticidų** kiekį

Iki 2030 m. bent 25% ES žemės ūkio paskirties žemės būtų naudojama **ekologiniam ūkininkavimui**, ir gerokai išplėsti **ekologinę akvakultūrą**

Iki 2030 m. 50% sumažinti ūkiuose auginamiems gyvūnams ir akvakultūrai naudojamų **antimikrobinių medžiagų** pardavimą

Bent 50% sumažinti prarandamų maisto medžiagų kiekį drauge užtikrinant, kad neprastėtų dirvožemio derlingumas; iki 2030 m. bent 20% **sumažinti trąšų** naudojimą

Iki 2030 m. susigrąžinti bent 10% **gamtos apsaugos požiūriu vertingu kraštovaizdžiu** pasižyminčių vietovių

Pasiekti 100% prieigą prie **sparčiojo plačiajuosčio internetinio ryšio** kaimo vietovėse iki 2025 m.

Rekomendacijos Lietuvos BŽŪP SP (1)

Skatinti, kad žemės ūkio sektorius būtų pažangus, atsparus bei įvairialypis ir užtikrintų aprūpinimą maistu

- **Didinti** mažesnes pajamas gaunančių **ūkių**, ypač mažesnių ūkių, turinčių didesnę plėtros potencialą, **gyvybingumą**, tikslingiau ir veiksmingiau paskirstant tiesiogines išmokas, pavyzdžiui, taikant papildomą perskirstomąją pajamų paramą tvarumui didinti ir išmokoms mažinti. Gerinant paskirstymą turėtų būti atsižvelgiama į pajamų paramos indėlį į kaimo vietovių plėtrą.
- **Stiprinti žemės ūkio sektoriaus konkurencingumą** užtikrinant tvarų našumo augimą ir sprendžiant klausimus, susijusius su būsimomis maisto rinkomis, kuriose didės tvaresnių ir aukštos kokybės maisto produktų paklausa. Parama, be kita ko, pasitelkiant finansines priemones, turėtų būti nukreipta į investicijas, praktiką ir žinių kūrimą, kad būtų galima **pereiti prie tvaresnės gamybos bei perdirbimo** ir plataus našumo augimo. Lietuva taip pat turėtų sutelkti dėmesį į įvairinimo skatinimą, kad būtų gaminami didesnės pridėtinės vertės produktai.
- **Ūkininkams turėtų tekti didesnę pridėtinės vertės dalis maisto tiekimo grandinėje** – tam reikia skatinti visų formų gamintojų bendradarbiavimą, visų pirma sektoriuose, kuriems būdingi smulkūs gamintojai, ir skatinti kooperatyvus siekti, kad jie būtų pripažinti kaip gamintojų organizacijos.

Rekomendacijos Lietuvos BŽŪP SP (2)

Remti aplinkos apsaugos ir klimato srities veiksmus ir padėti siekti su aplinka ir klimatu susijusių Sąjungos tikslų

- **Mažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį žemės ūkio sektoriuje**, skatinant klimatui nekenkiančius ūkininkavimo metodus, ypatingą dėmesį skiriant gyvulininkystės sektoriui, maisto medžiagų valdymui, durpynams ir daug anglies turinčiam dirvožemiui, ir skatinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą ūkiuose.
- **Padėti žemės ūkiui prisitaikyti prie klimato kaitos**, skatinant adaptyviąją ir atsparią ūkininkavimo praktiką, pavyzdžiui, skatinant taikyti praktiką, kuria gerinama dirvožemio būklė ir didinamas anglies kiekis bei gerinamas dirvožemio gebėjimas išlaikyti vandenį, ir ilgesnius bei įvairesnius sėjomainos metodus. Taip pat reikės atitinkamų investicijų ir kraštovaizdžio lygmens sprendimų, kuriuose dalyvautų daug ūkininkų.
- **Mažinti neigiamą poveikį, kurį žemės ūkio sektorius daro gamtos ištekliams**: mažinti išmetamą amoniako kiekį, didinant dirvožemyje esančios organinės anglies kiekį, gerinant maisto medžiagų valdymą ir didinant maisto medžiagų naudojimo efektyvumą (atitinka susijusį ES žaliojo kurso tikslą).
- **Prisidėti prie ES žaliojo kurso tikslo, susijusio su didelės įvairovės kraštovaizdžio elementais žemės ūkio paskirties žemėje, ir apskritai gerinti biologinės įvairovės išsaugojimą žemės ūkio paskirties žemėje** pagal BŽŪP finansavimo prioritetinių veiksmų programą. Tam reikėsi aktyviau įgyvendinti žemės ūkio paskirties paukščių apsaugos priemones, buveinių valdymo priemones ir stiprinti buveinių atkūrimą, pasinaudojant žaliosios architektūros teikiamomis galimybėmis.
- **Užtikrinti atsparią ir tvarią miškotvarką ir skatinti efektyviai naudoti biomasę**, siekiant prisidėti prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos. Daugiafunkcė miškotvarka taip pat turėtų apimti miškų apsaugą ir miškų ekosistemų atkūrimą, siekiant pagerinti ekologines funkcijas ir biologinę įvairovę.
- **Prisidėti prie ES žaliojo kurso tikslo, susijusio su ekologiniu ūkininkavimu**, vėl teikiant paramą perėjimui prie ekologinio ūkininkavimo ir jo išsaugojimui.

Rekomendacijos Lietuvos BŽŪP SP (3)

Stiprinti kaimo vietovių socialinę ir ekonominę struktūrą ir spręsti visuomenei rūpimus klausimus

- **Didinti verslumą kaimo vietovėse ir gerinti / įvairinti kaimo pajamas**, įskaitant pajamas iš miškininkystės, kaimo turizmo ir neišnaudotų bioekonomikos teikiamų galimybių.
- **Gerinti kaimo vietovių socialinę ir ekonominę plėtrą**, sudarant palankesnes sąlygas naudotis kokybiškomis viešosiomis paslaugomis, pavyzdžiui, vaikų priežiūros, švietimo, sveikatos priežiūros ir kitomis paslaugomis, taip skatinant ekonomikos vystymąsi, darbo vietų kūrimą ir įvairinimą kaimo vietovėse. Tai darant bus svarbu užtikrinti ES ir nacionalinių fondų sąveiką ir papildomumą.
- **Gerinti gyvūnų gerovę ir ūkių biologinę saugą**, be kita ko, taikant plataus užmojo priemones, kuriomis skatinama geriausia gyvulininkystės, ypač kiaulių, vištų dedeklių ir pieninių veršelių, valdymo praktika.

Rekomendacijos Lietuvos BŽŪP SP (4)

Žemės ūkio sektoriuje ir kaimo vietovėse puoselėti žinias ir dalijimąsi jomis, inovacijas ir skaitmeninimą ir užtikrinti jų praktinį taikymą

- **Padėti siekti ES žaliojo kurso tikslo dėl plačiajuosčio ryšio** ir kartu **šalinti kaimo ir miesto plačiajuosčio ryšio aprėpties ir pagrindinių skaitmeninių įgūdžių skirtumus**, teikiant tinkamą BŽŪP paramą, papildančią finansavimą iš kitų šaltinių.
- **Didinti ŽŪŽIS integraciją ir bendrus veiklos rezultatus**, geriau integruojant informaciją, žinias, rekomendacijas, inovacijas ir mokslinius tyrimus ir didinant investicijas, kad būtų skatinamas žinių plėtojimas ir srautai tarp jos dalyvių (visų pirma ūkininkų, mokslininkų ir konsultantų). Tam reikėtų dėti daugiau pastangų keitimosi žiniomis, mokymo ir bendradarbiavimo srityse, daugiau dėmesio skiriant ūkininkų poreikiams, gerinant viešųjų ir privačių konsultantų ryšius, investuojant į konsultantų mokymą ir įgūdžius ir skatinant jų integraciją į interaktyvius inovacijų projektus.

Sekantys proceso etapai

- Valstybės narės kviečiamos apsibrėžti nacionalinius Žaliojo kurso ambiciją atitinkančius tikslus

ir

- Iki 2021 m. pabaigos (?) Komisijai pateikti savo BŽŪP strateginius planus.

| Ačiū už dėmesį!